



FOTO: MARCUS WRANQÓ

I SAMBAND MED Östersjöfestivalen i augusti 2015, arrangerade Sveriges radio ett panelsamtal i Berwaldhallens foajé om kulturens frihet, och begränsningar, i ett alltmer nationalistiskt Ryssland, Ungern och Europa över huvudtaget¹. Självt satt jag i publiken under denna intressanta och oroväckande knappa timma, som vecklade ut perspektiven i många riktningar.

Anledningen till att jag lyfter upp detta så här långt efteråt är en sak som jag inte lyckats skaka av mig: en del av samtalet berörde hur politisk styrning av konsten förstås inte behöver ske genom så klumpiga metoder som polisingripanden eller direkt censur. Det räcker fint med att använda ekonomiska medel: man kan slå ihop verksamheter där en mindre bekväm part smidigt slukas upp, se till att höja hyror som driver ut verksamheter i periferin eller tvingar dem att lägga ner, man kan också inrätta omöjliga avgifter för det ena eller andra.

Någonstans här påpekade en av paneldeltagarna att det kan vara bra att komma ihåg att stater som Ryssland eller Ungern knappast är ensamma om att ägna sig åt att påverka vilken konst som görs. Politisk styrning genom till exempel hur man formulerar villkor för stöd finns på många håll, och inverkar i högre eller lägre grad, direkt eller indirekt, på konstens innehåll. Följderna av detta beror såklart på vilka politiska värderingar som styr villkoren – demokratiska, eller inte, till exempel.

Och sådana kan som bekant ändras.

Man ska vara noga med att inte sätta likhetstecken där de inte hör hemma. Men de där orden har ändå haft en tendens att dröja sig kvar och göra sig påmindra emellanåt, också här på hemmaplan.

Jag minns dem till exempel när jag talar med Lars-Gunnar Bodin inför publicerandet av hans dikter i detta nummer av Nutida Musik. Vi har båda nyligen läst en ledare i Dagens Nyheter² som knyter an till en debatt som förts under våren angående Scenkonstbiennalen 2017. Diskussionen har bland annat handlat om hur de ekonomiska stödsystemen får bäring på konstens innehåll.

»Är det sådär det är numera?» undrar Lars-Gunnar Bodin, eftersom det var ett tag sedan han hade ansvar för att skaffa medel till en verksamhet, som ordförande för Fylkingen (1969–71). Jag, med bland annat samma erfarenhet (2012–15) kan bara bekräfta. »Sådär var det inte tidigare,« säger han. »Det är inte bra. Konsten måste vara helt fri att gå sina egna vägar.«

Orden kommer också tillbaka när jag besöker det nyöppnade Scenkonstmuseet i Stockholm. Där handlar det visserligen inte om konstnärlig frihet, utan mer om hur politiskt önskvärda kategorier ställer kulturhistoria och vetenskap i

bakgrunden. Den nuvarande huvudutställningen klockar in i varenda kategori som handlar om publikens medskapande, barnverksamhet, medvetenhet när det gäller vikten att problematisera exempelvis kulturella, könsmissiga, sociala perspektiv, och vad som förefaller syfta till ett »publikstillvänt« tilltal. Men det lämnar mycket övrigt att önska som seriöst statligt museum betraktat.

Det här är en diskussion som måste fortsätta. Vi kommer att återkomma till den också här i Nutida musik.

Detta mångfacetterade sommarnummer inleds med en intervju med operatonsättaren Chaya Czernowin. Tim Rutherford-Johnson fångar henne morgonen efter premiären på hennes nya verk *Infinite Now* på The Vlaamse Opera i Gent. Lite längre fram i tidningen möter vi två franska konstnärer: dels ljudkonstnären Agathe Simon, dels Jean-Claude Eloy, elektroakustisk tonsättarpionjär. Martin Q Larsson rapporterar från FST:s och Kungl. Musikaliska Akademiens »Repertoardag« i Växjö och diskuterar hur det kommer sig att konsertinstitutionerna fortsätter att »servera sin kärnpublik den klassiska musikens svar på köttfärsås och spagetti«.

Vi har förstås också en avdelning för aktuella recensioner och anmälningar, och dessutom ytterligare två inslag i linje med redaktionens intention att fläta samman musik och ljudkonst med övriga konstarter: en färd genom Venedig och den pågående konstbiennalen, med tyngdpunkt på det ljudande, och en litterär essä av den norske tonsättaren och författaren Eivind Buene.

Nutida musik önskar god läsning och dito sommar!

Susanne Skog

NOTER

- 1 En del av samtalet sändes i P1-programmet »Kritiken«, den 25e augusti 2015 med rubriken *Kulturens frihet och gränser*. Det finns ännu att lyssna på på sverigesradio.se.
- 2 DN 9/6 2017, Ledare, sign. Erik Helmersson. Se även exempelvis Isabel Cruz Liljegren, Expressen Kultur 1 juni 2017: »Det går att vara politisk utan att uppfostra«, eller med en lite annan utgångspunkt: Maria Edström i samma tidning den 29 maj: »Därför skrivs inga estetiska manifest idag«.